

1. Κ.Α.Π 2014-2020

1.1 Κ.Α.Π. και Περιφέρεια Ηπείρου

Η νέα Κ.Α.Π θα προβλέπει τη μείωση συνολικά των διατιθέμενων πόρων, σε αντίθεση όμως με αυτή την αρνητική προοπτική θα υπάρχει έντονος προσανατολισμός προς την ενίσχυση των φτωχότερων μελών, δεδομένο που θα μας ευνοήσει με βάση ότι η Περιφέρεια μας ανήκει στις πτωχότερες περιοχές, όπως και κατά ένα μεγάλο ποσοστό στις μειονεκτικές και ορεινές, που χρηματοδοτούνται από την Ε. Ε. με διαφορετική βαρύτητα. Επιπλέον, η Ε.Ε προάγει την αύξηση των πόρων για την έρευνα και την καινοτομία, δεδομένο που θα πρέπει να οδηγήσει το σχέδιο ανάπτυξης της Ηπείρου. Μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έδωσε τις προτάσεις της για την ΚΑΠ και το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

Βασικό στοιχείο της ΚΑΠ της τρέχουσας περιόδου (2007 – 2013) είναι ότι οι αγρότες ενισχύονται για τη σταθεροποίηση του εισοδήματός τους χωρίς ωστόσο αυτό να συνδέεται με την παραγωγή αγροτικών προϊόντων (αποσύνδεση), αλλά να απαιτείται η τήρηση ορισμένων προτύπων που αφορούν στην ασφάλεια των τροφίμων, στο περιβάλλον, στην υγιεινή των ζώων (πολλαπλή συμμόρφωση).

Η οικονομική εξάρτηση της Ελληνικής γεωργίας από τις κοινοτικές ενισχύσεις είναι κάτι παραπάνω από ανησυχητική. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το έτος 2009 (όπου έχει γίνει η εκκαθάριση) εισέρρευσαν στη χώρα μας 2,14 δις € άμεσες ενισχύσεις οι οποίες διανέμονται σε 822.157 δικαιούχους παραγωγούς. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το 23,2% της αξίας της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής (9.368 εκ. € σύμφωνα με την Eurostat, 2011).

1ος Πυλώνας (Άμεσες Ενισχύσεις)

Η νέα ΚΑΠ θα «πρέπει να διασφαλίζει τη γεωργία και την απασχόληση στην περιφέρεια και ιδιαίτερα στις μειονεκτικές περιοχές», δεδομένο που διασφαλίζει στην Ήπειρο ότι με τις ανάλογες προτάσεις και παρεμβάσεις το κεφάλαιο ενίσχυσης του πρωτογενή τομέα θα μπορεί να εξελίσσεται καλύτερα από το μέσο όρο που προβλέπει το πάγωμα της χρηματικής ενίσχυσης για τη Γεωργία στα επίπεδα τιμών του 2011-2012. Για την Ε.Ε. υπάρχουν οι «ορεινές και μειονεκτικές περιοχές», στις οποίες εντάσσεται η Ήπειρος και ο κτηνοτρόφος αφενός μπορεί να συνδεθεί με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την προστασία της φύσης και την φιλοπεριβαλλοντική κατεύθυνση της παραγωγής, ώστε να ενισχυθεί για τους ειδικούς όρους παραγωγής και αφετέρου τμήμα της παραγωγής μας να τείνει προς τα καινοτόμα προϊόντα και την μοναδικότητά τους, είτε πρόκειται για προϊόντα ΠΟΠ ή ΠΓΕ, είτε για Ηπειρωτικά προϊόντα φυσικής υγείας, όπου η θρεπτική τους αξία δεν θα έγκειται μόνο στη κάλυψη των διατροφικών αναγκών, αλλά θα στοχεύει και κατηγορίες πληθυσμού με χρόνια προβλήματα υγείας, ή κατηγορίες πληθυσμού που θέλουν να ενισχύσουν τον οργανισμό τους με φυσικό τρόπο ή να προλάβουν ή να καθυστερήσουν την κλινική έκφραση νοσημάτων, ή να συσχετίσουν τη διατροφή τους με τροφές που έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, φυσική αντιοξειδωτική δράση και συμβάλουν στην ευεξία του οργανισμού.

Διάρθρωση Άμεσων Ενισχύσεων

Με βάση την επεξεργασία που πραγματοποίησε η 11μελής Ομάδα Εργασίας που συστήθηκε με βάση την υπ' αριθμ. 67/7039/20-01-2012 απόφαση του Υπουργού Α.Α. & Τ. για την περιφερειοποίηση των άμεσων ενισχύσεων προκύπτει η ενδεικτική κατανομή του Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Ενδεικτική* διάρθρωση άμεσων ενισχύσεων 2014-2020.

Επιλογή	Εθνικό Ανώτατο Όριο (εκ. €)				Ποσοστά	Παρατήρηση
	2014	2015	2016	2017 - 2020		
Σύνολο δημοσιονομικού φακέλου χώρας	2.099.920	2.071.481	2.043.111	2.014.751	100%	
Πράσινη ενίσχυση	629.976	621.444	612.933	604.425	30%	Υποχρεωτικό
Ενίσχυση περιοχών με φυσικούς περιορισμούς	104.996	103.574	102.156	100.738	5%	Ανώτατο όριο Επιπρόσθετη του Πυλώνα 2
Ενίσχυση νέων γεωργών	41.998	41.430	40.862	40.295	2%	Ανώτατο όριο Επιπρόσθετη του Πυλώνα 2
Ενίσχυση μικροκαλλιεργητών	210.000	207.156	204.319	201.483	10%	Ανώτατο όριο
Συνδεδεμένες ενισχύσεις	104.996	103.574	102.156	100.738	5%	Ανώτατο όριο
Ανώτατο όριο καθεστώτος βασικής ενίσχυσης	1.007.953	994.303	980.685	967.073	48%	
Εθνικό απόθεμα	30.238	29.829	29.421	29.012	3%	Ανώτατο όριο
Βασική ενίσχυση (νέα δικαιώματα)	977.715	964.474	951.265	938.061	47%	

(*) Δεν έχει υπολογιστεί η πιθανή μεταφορά κονδυλίων από τον Πυλώνα Ι στον Πυλώνα ΙΙ.

Ορισμός “ενεργού αγρότη”

“Ενεργός αγρότης” ορίζεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, των οποίων:

- Το ετήσιο ποσό άμεσων ενισχύσεων να είναι μεγαλύτερο από το 5% των συνολικών εσόδων που απέκτησαν από μη γεωργικές δραστηριότητες κατά το πλέον πρόσφατο οικονομικό έτος, και
- Οι γεωργικές τους εκτάσεις είναι κυρίως εκτάσεις διατηρούμενες σε κατάσταση κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια και στις εκτάσεις αυτές ασκούν την ελάχιστη δραστηριότητα που έχει θεσπιστεί από τα ΚΜ σύμφωνα με τον ορισμό της «γεωργικής δραστηριότητας”.

Με βάση την πρόταση του Κανονισμού, προτείνεται:

- Ως ποσοστό υπολογισμού να υιοθετηθεί το εισόδημα από γεωργική δραστηριότητα στο σύνολο των εσόδων και όχι το ποσοστό των άμεσων ενισχύσεων, δεδομένου ότι αυτό περιέχει τα λεγόμενα

δικαιώματα της ιστορικής περιόδου και με τον τρόπο αυτό ευνοεί τους «παλιούς» παραγωγούς.

- Ο προσδιορισμός της έννοιας της καλής κατάστασης για βοσκή ή καλλιέργεια με βάση κοινά αποδεκτούς δείκτες / κανόνες. Για παράδειγμα, η καλή κατάσταση για βοσκή αποδεικνύεται από εφαρμογή της ενδεικνυόμενης πυκνότητας βόσκησης και επιβεβαιώνεται με χρήση χρονοσειράς δορυφορικών εικόνων μεσαίας ανάλυσης (όπως και η καλή διατήρηση των καλλιεργειών).

Καθεστώς Βασικής Ενίσχυσης

- Το καθεστώς της βασικής ενίσχυσης θα δομηθεί με βάση το περιφερειακό μοντέλο κατά το οποίο τα κράτη – μέλη θα πρέπει να προσδιορίσουν την έννοια της Περιφέρειας.
- Επίσης, η 1η χορήγηση δικαιωμάτων προτείνεται να χορηγηθεί σε όσους ενεργοποίησαν έστω και ένα δικαίωμα (= 10 στρέμματα) το έτος 2011 (έτος αναφοράς).
- Μέχρι σήμερα (Μάιος 2013) δεν έχουν ξεκαθαριστεί:
  1. ποιες θα είναι οι Περιφέρειες της χώρας, διαχωρισμός ο οποίος θα επηρεάσει σημαντικά την μοναδιαία αξία των δικαιωμάτων των παραγωγών, και
  2. ποιο ή ποια θα είναι τα έτη αναφοράς για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων της νέας περιόδου.
- Ένα σημαντικό ζήτημα που προκύπτει στην Περιφέρεια της Ηπείρου από το συνδυασμό της εφαρμογής του Νόμου 4061/2012 και την μέχρι σήμερα διαφαινόμενη πρόταση Κανονισμού των Άμεσων Ενισχύσεων για την περίοδο 2014 – 2020 είναι το θέμα ενεργοποίησης των εκτατικών (ως επί το πλείστον) δικαιωμάτων σε όσους παραγωγούς (κτηνοτρόφους) χρησιμοποιούσαν μεγάλες εκτάσεις βοσκοτόπων.

Πράσινη ενίσχυση

- Η Πράσινη ενίσχυση (Άρθρα 30, 31 & 32) είναι υποχρεωτική για το σύνολο των παραγωγών που λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις και αφορά την αμειψισπορά (υποχρεωτικά τρεις διαφορετικές καλλιέργειες στην αρόσιμη γη), τη διατήρηση των υφιστάμενων μόνιμων βοσκοτόπων, και την διάθεση περιοχής οικολογικής εστίασης στη γεωργική έκταση.
- Για την Ήπειρο, ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η διατήρηση των μόνιμων βοσκοτόπων των ορεινών περιοχών.
- Επέκταση χορήγησης των ενισχύσεων στη βάση της σημερινής ειδικής στήριξης του άρθρου 68 του Κανονισμού (ΕΚ) 73/2009.

- Βαρύτητα επίσης πρέπει να δοθεί στην κατεύθυνση διατήρησης των μόνιμων βοσκοτόπων των ορεινών περιοχών (αλπικά λιβάδια) τα οποία στην πλειονότητά τους βρίσκονται εντός των περιοχών του δικτύου Natura 2000 και διακρίνονται για την πλούσια φυτική βιοποικιλότητά τους, η οποία μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την παραγωγή προϊόντων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ετικέτα (π.χ.eco-labeling).

Συνδεδεμένες ενισχύσεις

- Για την Περιφέρεια της Ηπείρου και δεδομένου ότι την τελευταία 10ετία υπήρχε σταδιακή μείωση της παραγωγής στους τομείς του κρέατος αιγοπροβάτων, στα σιτηρά, στο γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα στο βόειο κρέας, αλλά και στα εσπεριδοειδή προτεραιότητα αποτελεί να χορηγηθούν συνδεδεμένες ενισχύσεις στους ανωτέρω τομείς προκειμένου να δημιουργηθεί ισχυρό κίνητρο για τη διατήρηση της τρέχουσας παραγωγής – χωρίς να διαταραχθεί το περιβάλλον - κυρίως στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της Περιφέρειας.
- Πρόταση η οποία χρίζει περαιτέρω υποστήριξης και απαιτεί τροποποίηση της πρότασης Κανονισμού για τις Άμεσες Ενισχύσεις (Τίτλος IV – Κεφάλαιο 1) μπορεί να αποτελέσει και η χορήγηση συνδεδεμένων ενισχύσεων στα εσπεριδοειδή προς μεταποίηση (χυμοποίηση).
- Για την ενίσχυση της πρότασης, δεδομένου ότι ενδιαφέρει και άλλα κράτη – μέλη, είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί τεχνικο-οικονομική μελέτη προκειμένου να προσδιοριστεί το δημοσιονομικό κόστος καθώς και τα οφέλη από την εφαρμογή της, ώστε να υποστηριχθεί και υποβληθεί από τη χώρα μας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Είναι απαραίτητο να δοθούν κίνητρα αλλά και επιδοτήσεις στους μη κατ' επάγγελμα αγρότες καθώς μεγάλος αριθμός πολιτών (που δεν είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες) καλλιεργούν μεγάλες εκτάσεις γης συμβάλλοντας σημαντικά στον πρωτογενή τομέα, θα πρέπει δηλαδή **να ενισχυθεί η ετεροαπασχόληση**. Επίσης θα πρέπει να δίνονται επιδοτήσεις όχι μόνο σε παλιούς παραγωγούς αλλά και σε εκείνους που ξεκινούν τώρα να παράγουν.
- Στις αλλαγές του υπάρχοντος συστήματος ενεργοποίησης και αξίας των δικαιωμάτων πρέπει να συμβάλλουμε όλοι μας. **Θα πρέπει να υπολογιστούν και πάλι τα δικαιώματα** έτσι ώστε αυτή τη φορά να βοηθηθούν εκείνοι οι οποίοι παράγουν ενώ βάρος θα πρέπει να δοθεί και στα έτη αναφοράς πάνω στα οποία θα υπολογιστούν οι επιδοτήσεις.

2ος Πυλώνας (Αγροτική Ανάπτυξη)

Ο 2ος Πυλώνας της Αγροτικής Ανάπτυξης έχει λιγότερους πόρους, όμως πρέπει να τον εκμεταλλευτούμε στο έπακρο για τη ανάδειξη των πλεονεκτημάτων της κτηνοτροφικής ή και γεωργικής παραγωγής, ενισχύοντας την επωνυμία των προϊόντων μας με τη υποβολή φακέλων και μελετών για προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ, για τοπικά προϊόντα ειδικής βαρύτητας, ακόμα και για τη διαφοροποίηση όρων παραγωγής και ποιοτικών κριτηρίων που θα ενισχύσουν την προβολή και την ουσιαστική ανταπόκριση του Ευρωπαίου καταναλωτή απέναντι σε προϊόντα παράδοσης, αγνής και φυσικής επεξεργασίας και συνθηκών εκτροφής υψηλού δείκτη ευζωίας. Η σήμανση των ΠΟΠ/ΠΓΕ σε διακεκριμένα Ηπειρωτικά προϊόντα θα πρέπει να συμβάλει στην άμεση ανταποδοτική ενίσχυση των παραγωγών και όχι μόνο στη βραχύχρονη προσπάθεια των επιστημονικών ομάδων και των στελεχών της Διοίκησης, όπως έχει γίνει με τον AGROCERT.

Οι διατιθέμενοι πόροι για την Ήπειρο πρέπει να ενισχυθούν και με συμπληρωματική πέραν της παραγωγής, προγραμμάτων που να ενισχύουν τις δικτυώσεις και τα σχήματα που προωθούνται μέσω του Ν. 4015 (ΑΕΣ, ΣΑΟ, Αγροτοδιατροφικές Συμπράξεις), με στοχευμένα Ολοκληρωμένα Προγράμματα που να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά προβλήματα συνολικής ανάπτυξης, όπως Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ορεινών Όγκων, ή Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιβαλλοντικά Ευαίσθητων Περιοχών), που να εκμεταλλεύονται συγκριτικά πλεονεκτήματα μιας περιοχής, δημιουργώντας με τη βοήθεια των κλασικών πρωτοβουλιών ένα ισχυρό σύστημα πόλου διαβίωσης και παραγωγής. Ταυτόχρονα, στοχευμένα κλαδικά προγράμματα για την Κτηνοτροφία των ορεινών όγκων, για τη διατήρηση και παραγωγικότητα των αυτοχθόνων Ελληνικών φυλών προβάτων και αιγών, για την τοπонуμιακή παραγωγή (π.χ. Βουβάλι Ροδιάς, Κάστανο Ροδαυγής, Μοσχάρι Κρανιάς, ελατόμελου, πατάτες Χρυσοβίτσας, πεπόνι Κόνιτσας) θα δώσουν ώθηση στην τοπική παραγωγή, αρκεί ο παραγωγός να εξασφαλίζει την πρόσβαση των προϊόντων στο ράφι του καταναλωτή.

Ακόμα, τα ολοκληρωμένα προγράμματα για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ιδιαίτερα της βιομάζας από τα απόβλητα των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και την επεξεργασία των εργοστασίων κρέατος και γάλακτος, όπως και των σφαγείων, που ανέρχονται σε δισεκατομμύρια κιλά θα μπορούσε να οδηγήσει σε λύση και να αναστρέψει την υποβάθμιση των περιβαλλοντικών παραμέτρων του Αμβρακικού ή του Καλαμά και του Λούρου, με ταυτόχρονη ενίσχυση και σύνδεση πιστοποιημένων φιλοπεριβαλλοντικών μέτρων με την παραγωγή, ώστε τα μέτρα να μην συντελούν στην εγκατάλειψη περιοχών που ασκείται εκτατική γεωργία (κάμπος Κόνιτσας)

Είναι γνωστό ότι επιστημονικά τεκμηριωμένοι Εθνικοί σχεδιασμοί και διαφοροποιήσεις παραγωγής, συνδέθηκαν με υπερεθνικές νομολογίες και έγιναν κανονισμοί της Ε. Ε. (βιολογική κτηνοτροφία, ευζωία των ζώων). Η Ελλάδα λοιπόν έχοντας και τον πλούτο της βιοποικιλότητας και τη δυνατότητα προβολής των τοπικών προϊόντων ως εξαιρετων ειδών μπουτίκ (γάμπαρη, κουτσομούρα, παπαλίνα Αμβρακικού, Ηπειρωτικό αρνάκι Μπούτσικο, κατσίκι Θεσπρωτίας), μπορεί στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δεχτεί την

ακόμα μεγαλύτερη διαφοροποίηση των ποσοστών ενισχύσεων για προϊόντα ειδικού σκοπού, φιλοπεριβαλλοντικής παραγωγής, διαχείρισης και βελτίωσης τοπικών ποικιλιών και φυλών ζώων, όπως και για ανάδειξη στρεμματικής ενίσχυσης) για την ορεινή Ήπειρο, όπως έχει ήδη αναπτυχθεί.

Κανονισμός Αγροτικής Ανάπτυξης

- Σύμφωνα με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι δύο πυλώνες θα εμφανίζουν μεγαλύτερη συνέργεια μεταξύ τους και μάλιστα ο 2ος πυλώνας ενσωματώνεται σε μια στρατηγική συντονισμού με τα άλλα ταμεία διαχείρισης της ΕΕ [Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)]. Επίσης, προβλέπονται χρηματοδοτήσεις στον 2ο Πυλώνα (Αγροτική Ανάπτυξη) μέσω χωρικών ή/και κλαδικών σχεδίων ανάπτυξης].
- Επίσης, προβλέπεται ότι τα Κράτη – Μέλη μπορούν να συμπεριλάβουν στα προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης θεματικά υποπρογράμματα που συμβάλλουν στις προτεραιότητες της Ε.Ε. για την Αγροτική Ανάπτυξη, με σκοπό την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών που διαπιστώθηκαν.
- Για την Ήπειρο, όπως και για την υπόλοιπη χώρα, λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές εκτάσεις των λιβαδικών εκτάσεων που απαντώνται σε ορεινές περιοχές, η πλειονότητα των οποίων εντός περιοχών Natura 2000, καθώς και το σημαντικό αριθμό μετακινούμενων κτηνοτρόφων που αξιοποιούν τα λιβάδια αυτά, είναι σκόπιμο να διερευνηθεί η δυνατότητα εκπόνησης θεματικού υποπρογράμματος (του Άρθρου 8) με σκοπό την εφαρμογή ειδικών γεωργοπεριβαλλοντικών δράσεων.
- Δεδομένου ότι οι πόροι για την αγροτική ανάπτυξη είναι περιορισμένοι και οι ανάγκες μεγάλες, είναι αναγκαία η μεταφορά πόρων από τον 1ο πυλώνα στον 2ο για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης της ελληνικής υπαίθρου να ανέλθει στο μέγιστο δυνατό επίπεδο (10%) του ετήσιου εθνικού ανώτατου ορίου (Άρθρο 14 - “Ευελξία μεταξύ των πυλώνων”).
- Θα ήταν σκόπιμο να γίνει διασύνδεση των αποτελεσμάτων του Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας της Περιφέρειας Ηπείρου με τη γεωργική έρευνα “ΚΠΣ Γεωργική έρευνα και καινοτομία” (προϋπολογισμού 5,072 δις € για την περίοδο 2014 – 2020). Η χρηματοδότηση αυτή είναι πρόσθετη των χρηματοδοτήσεων από τον Πυλώνα Ι και τον Πυλώνα ΙΙ.
- Απαραίτητη κρίνεται η θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων για τον επανακαθορισμό των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών της χώρας (σύμφωνα με το άρθρο 33 της πρότασης Κανονισμού) όπου οι παραγωγοί δύναται να λάβουν επιπλέον ενισχύσεις. Για την Ήπειρο ο καθορισμός των περιοχών αυτών έχει ιδιαίτερη βαρύτητα.
- Ιδιαίτερη βαρύτητα και ενδιαφέρον για την περιοχή της Περιφέρειας Ηπείρου θα έχουν επίσης οι ενισχύσεις που θα χορηγηθούν για: 1)

την Καλή διαβίωση των ζώων (Άρθρο 34), 2) τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα (Άρθρο 29).

Νέα Κ.Α.Π και επιλεξιμότητα βοσκοτόπων

Ένα μεγάλο μέρος των Ελληνικών βοσκοτόπων και συγκεκριμένα εκείνοι που περιλαμβάνουν και ξυλώδη βλάστηση (θαμνολίβαδα, φρυγανολίβαδα, μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις) δεν εμπίπτουν στο καθεστώς οικονομικής ενίσχυσης στο πλαίσιο της ΚΑΠ. Κανονισμός 1120/2009 αναγνωρίζει ότι βοσκότοποι με θάμνους ή δένδρα μπορεί να είναι επιλέξιμοι για οικονομική ενίσχυση με την προϋπόθεση 5 δέντρων ανά στρέμμα και εξαίρεση θάμνων μεγαλύτερου πλάτους των δύο μέτρων. Η ρύθμιση είναι εσφαλμένη και παραβλέπει ότι τα ξυλώδη φυτά είναι αναπόσπαστο στοιχείο των συστημάτων της ζωικής παραγωγής. Ο καθοριστικός παράγοντας θα έπρεπε να είναι η τρέχουσα και μακροπρόθεσμη λιβαδική χρήση της γης με την προϋπόθεση να γίνεται σχεδιασμένα και με οικολογικές αρχές (αρ. ζώων ανά στρέμμα π.χ. 1 μικρό μηρυκαστικό ανά 7 στρέμματα ή 10 ανάλογα για την Ήπειρο και με υπολογισμό βοσκοϊκανότητας και με προϋποθέσεις αειφορικής διαχείρισης δηλαδή εμπλουτισμού και σποράς αυτοφυών ή τοπικών ποικιλιών στο βοσκότοπο. Η ένταξη βοσκοτόπων στο σύστημα βόσκησης και της ΚΑΠ για την Ελλάδα μπορεί να δώσει αύξηση χρηματοδότησης μέχρι 4 δις ευρώ και για την Ήπειρο μέχρι 400 εκ. Προφανώς αυτό είναι ακραίο, αλλά όταν για την Ήπειρο στον πυλώνα 2 προβλέπονται 200 εκατομμύρια η αύξηση των βοσκοτόπων κατά 33% μπορεί να δώσει 130 εκατομμύρια. Καταλαβαίνετε ότι μιλάμε για αύξηση της τάξης του 65%.

Οι Ηπειρωτικοί βοσκότοποι με ξυλώδη φυτά εκτός του ότι καλύπτουν με την κατάλληλη διαχείριση τις διατροφικές ανάγκες 200.000 αιγοπροβάτων σε περιόδους που τα ποώδη φυτά απουσιάζουν προσδίδουν στο γάλα ποιοτικά χαρακτηριστικά, δηλαδή υψηλή καζεΐνη, αντιοξειδωτικές ουσίες, πολυακόρεστα λιπαρά οξέα, που συμβάλουν στην παραγωγή τυριού υψηλής ποιότητας και υψηλής περιεκτικότητας σε μακροστοιχεία, δηλαδή εκλεκτά τυροκομικά ορεινής Ηπείρου, όπως αντίστοιχα και κρέατα, με ονομασία επιλεγμένα ανώτερης ποιότητας κρέατα ορεινής Ηπείρου.

Η πολιτεία πρέπει να καταγράψει όλους τους βοσκότοπους (συνεισφέρουν 1,5 δις αξία σε ζωτροφές) αξιοποιώντας συστήματα ηλεκτρονικής καταγραφής (GPS). Σε κάθε δήμο τα βοσκοτόπια να εμφανίζονται με την ακριβή τους έκταση σε ψηφιοποιημένους χάρτες κατά λιβαδικό τύπο και παραγωγική ικανότητα. Με αυτά τα στοιχεία η εντεταλμένη αρχή θα γνωρίζει και θα προωθεί τις επιλέξιμες εκτάσεις για οικονομική ενίσχυση βάσει κοινοτικής νομοθεσίας, αλλά να σχεδιάζει και την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.

Η έκταση των βοσκοτόπων εκτιμάται ότι αντιπροσωπεύει σήμερα το 47% περίπου της συνολικά επιλέξιμης έκτασης για το καθεστώς της ενιαίας ενίσχυσης και επηρεάζει την καταβολή των ειδικών στηρίξεων (άρθρο 68 Κανονισμού 73/2009) και των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης (π.χ. εξισωτική αποζημίωση).

Στο πλαίσιο αυτό είναι επιτακτική ανάγκη ο άμεσος σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τους Βοσκοτόπους το οποίο θα περιλαμβάνει τους εξής βασικούς άξονες:

1. Αλλαγή κωδικοποίησης των βοσκοτόπων στο πλαίσιο ανανέωσης του Συστήματος Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων ώστε το εννοιολογικό & επιστημονικό πλαίσιο αναγνώρισής τους να ανταποκρίνεται τόσο στα υπό διαβούλευση οριζόμενα της ΚΑΠ της επόμενης περιόδου όσο και στις ελληνικές φυσικές συνθήκες.
2. Σταδιακή οριοθέτηση των εκτάσεων των βοσκοτόπων με βάση το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς (απογραφή βοσκοτόπων) μέσω μιας διαδικασίας επανατροφοδότησης με τη βάση του Εθνικού Κτηματολογίου και την επικουρική συνδρομή των περιφερειακών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και των ΟΤΑ (Δήμων και Περιφερειών).
3. Δημιουργία σύγχρονου πληροφοριακού συστήματος, λειτουργικά συνδεδεμένου με το Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων, που θα ενσωματώνει όλη την ανωτέρω διαθέσιμη πληροφορία (όπως και την εφαρμογή που περιγράφεται στην προηγούμενη ενότητα).
4. Δημιουργία ενός νέου κανονιστικού πλαισίου διαχείρισης των βοσκοτόπων, με “κορμό” την ουσιαστική επικαιροποίηση – συμπλήρωση του Νόμου 1734/1987 (ΦΕΚ 189, τεύχος Α) (είχε κριθεί αντισυνταγματικός για ορισμένα άρθρα του) ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες και να ικανοποιεί την απαίτηση για την ανάπτυξη της εκτατικής κτηνοτροφίας που θα περιλαμβάνει:
  - ο την ενσωμάτωση της αρμοδιότητας διαχείρισης όλων των βοσκοτόπων υπό τη μέριμνα του ΥΠΑΑΤ το οποίο και θα ασκεί έλεγχο στους ΟΤΑ για την ορθή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου,
  - ο την υποχρεωτική εκπόνηση σχεδίων δράσης σε επίπεδο ΟΤΑ για την ορθή διαχείριση των βοσκοτόπων, την υιοθέτηση τελών ανταποδοτικού χαρακτήρα (π.χ. για συντήρηση ή κατασκευή τεχνικών έργων), τον καθορισμό των συνθηκών βόσκησης και τον τρόπο προσδιορισμού τους αλλά και την επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες ανεξάρτητα της λήψης κοινοτικών ενισχύσεων¹, και
  - ο τη θεσμοθέτηση της κτηνοτροφικής ζώνης ως ειδικής περιοχής ανάπτυξης της εκτατικής κυρίως εκτροφής αγροτικών ζώων στην οποία θα ισχύουν ειδικές διατάξεις που θα προβλέπουν θέματα ιδιοκτησιακά, χρήσεις γης και διαχείρισης (όπως π.χ. οι ΒΙ.ΠΕ.) για την ανάπτυξη συγκεκριμένων μορφών κτηνοτροφικής δραστηριότητας υπό καθορισμένες προϋποθέσεις.
5. Στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την ΚΑΠ της περιόδου 2014 -2020:

---

¹ Μέχρι σήμερα επιβάλλονται ποινές σε όσους λαμβάνουν ενισχύσεις μόνο εφόσον δεν τηρούν την πυκνότητα βόσκησης (0,2 – 3,0 MMZ/ha).

- Προσδιορισμός της έννοιας της “διατήρησης του βοσκοτόπου” που επηρεάζει όλο το φάσμα των άμεσων ενισχύσεων (υπεισέρχεται στον καθορισμό της γεωργικής δραστηριότητας, του ενεργού αγρότη, της πράσινης ενίσχυσης, κτλ) και των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης. Η έννοια της διατήρησης ενσωματώνει την έννοια την καλής διαχείρισης η οποία προϋποθέτει την εκπόνηση και εφαρμογή ολοκληρωμένης διαχείρισης με χρήση γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών.
- Εξέταση δυνατότητας χορήγησης συνδεδεμένων ενισχύσεων για τη διατήρηση ορισμένων τύπων βοσκοτόπων για τη στήριξη της εκτατικής κτηνοτροφίας.

Σχεδιασμός γεωργοπεριβαλλοντικού προγράμματος για την προστασία – διατήρηση βοσκοτόπων με ιδιαίτερη πλούσια βιοποικιλότητα και την παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων ειδικού σήματος (eco – labeling).